

MELIS, Willem L.M.J., advocaat, politicus (Kemzeke 31 juli 1907).

Melis is een neef van P.M. Orban. Hij volgde middelbaar onderwijs aan het Klein Seminarie te Sint-Niklaas, studeerde rechten te Leuven en te Nancy en promoveerde in 1931 tot doctor in de rechten aan de pas vernederlandste Rijksuniversiteit te Gent. Hij was achtereenvolgens advocaat, ambtenaar, journalist en opnieuw advocaat te Sint-Niklaas, waar hij sedert 1970 schepen van Financiën is.

Willem Melis was al actief in de Vlaams-nationale jeugd- en studentenorganisaties. Zo was hij in 1925 voorzitter van het Waassche Studentengilde en in 1926 voorzitter van de Landdag van het Algemeen Katholiek Vlaamsch Studentenverbond (AKVS) te Sint-Niklaas. Te Leuven was hij in 1929 hoofdredacteur van *Ons Leven* en te Gent in 1930-'31 hoofdredacteur van *Den Uyl* en voorzitter van de Commissie tot redactie van de *Studentenalmanak*. Nadat hij zich had laten inschrijven in de orde van advocaten bij de rechtbank te Dendermonde, was hij actief in het Algemeen Vlaamsch Nationaal Verbond (AVNV) in het Waasland en tevens in de pogingen om een Vlaams-nationale eenheidsorganisatie tot stand te brengen. Toen dit uiteindelijk het Vlaamsch Nationaal Verbond (VNV) werd, koos Melis voor het *Verdinaso* van Joris van Severen (1934). Hij werd gewestleider voor het Land van Waas en werkte geregeld mee aan het weekblad *Hier Dinaso*. Spoedig behoorde hij tot de belangrijkste medewerkers van Van Severen, bij wie hij mede de zogenaamde nieuwe marsrichting inspireerde. Dat kwam o.m. tot uiting in zijn brochure *De Strijd om de vereeniging der Nederlanden* (1935). In 1936-'37 nam hij enige tijd de redactie op zich van *Hier Dinaso*. Hij zorgde voor een nieuw formaat, gewijzigde vormgeving en ook enige vernieuwing wat de inhoud betrof. De traditionele aanvallen op alle mogelijke belagers van de beweging maakten meer plaats voor een open redactionele houding. Het ging er Melis in de eerste plaats om de invloed van de *Dinaso*-ideeën te vergroten. Vandaar ook zijn meer verzoenende houding t.o.v. het VNV.

Hij zou trouwens spoedig meer initiatieven nemen in die richting. In de winter 1937-'38 organiseerde hij te Sint-Niklaas met een Comité voor Politieke en Sociaal-Economische Voorlichting (een mantelorganisatie voor het *Verdinaso*) een reeks voordrachten, waar graaf Louis de Lichtervelde, prof. Leo van der Essen, ir. Tony Herbert, Frans van

Cauwelaert en Joris van Severen het woord voerden en waarop de Beneluxgedachte avant la lettre naar voren kwam, alsook de Belgische politiek van Van Severen. Willem Melis gaf in 1938 de tekst van de voordrachten uit in brochurevorm.

In hetzelfde jaar nam hij ontslag uit het Verdinaso. Twijfel aan de resultaten van de organisatie en de door Van Severen gevolgde methode, alsmede onvrede met Van Severens blijvende binding met de Dinaso Militanten Orde, waren de motieven voor dit besluit. Het ideeëngoed van Van Severen bleef Melis evenwel met hart en ziel verdedigen. In 1938 al had hij, samen met Franz van Dorpe, de Vereeniging België-Nederland-Luxemburg gesticht, waarin prominenten uit de drie landen zitting hadden. In de jaren 1938-'39 werkte hij mee aan Weerkracht en Volk, het tijdschrift van de Vlaamse Reserveofficieren. Eind 1939 zette hij zich ook in voor de royalistische en Belgicistische Vereeniging voor Nationale Zelfstandigheid, die zich onder de leiding van een aantal conservatieve notabelen (o.a. Pierre Nothomb) beijverde voor neutraliteit. En ten slotte werd hij na de moord op Van Severen zelfs opnieuw lid van het Verdinaso. Hij maakte met Van Dorpe en Jozef van Bilsen deel uit van de richting die een collaboratiepolitiek van de organisatie niet gunstig gezind was. Met deze groep verdween Melis begin 1941 uit het Verdinaso, toen de collaboratiegezinde richting o.l.v. Jef François en Pol le Roy het haalde.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog was Melis directeur van de Dienst Pers en Propaganda van de Nationale Landbouw- en Voedingscorporatie, waarvoor hij een groot aantal voorlichtingsorganen uitgaf, en voorzitter van de vereniging zonder winstoogmerk Boerenhulp aan stadskinderen.

Hoewel nooit veroordeeld kreeg Melis toch korte tijd met de repressie te maken; daarna werd hij weer actief in de journalistiek. Hij was in 1947 de eerste hoofdredacteur van de heruitgegeven *De Standaard* en werkte ook mee aan *De Vlaamse Linie*, waarin hij spoedig de noodzaak bepleitte van algemene en eenvoudige amnestie. In 1957 was hij een van de stichters van het Genootschap *De Nederlanden in Europa* (algemeen voorzitter prof. dr. P. Geyl), waarvan hij voorzitter voor Vlaanderen geweest is.

Van de jaren vijftig af is hij vooral actief geweest op het terrein van de streekontwikkeling, in het bijzonder in het Land van Waas, o.m. als voorzitter van het Economisch Comité Waasland. Van 1966 tot '68 was hij stafhouder van de Orde van Advocaten te Dendermonde.

WERKEN: Artikelen in *Jong Dietschland*; *Hier Dinaso*; *Elckerlyc*; *Roeping*; *De Standaard*; *De Vlaamse Linie*; *Rechtskundig Weekblad*; *Neerlandia*; *Het Pennoen*; *Gazet van Antwerpen* en *Het Vrije Waasland*. - Brochures: *De strijd om de vereeniging der Nederlanden* (1935); *De Vlaamse Beweging, België en de gebondenheid der Nederlanden* (1938); *Twee jaar geleide landbouweconomie* (1942).

LITERATUUR: A. de Bruyne, *Joris Van Severen. Droom en daad* (1961); - R. de Nolf, *Federalisme in België als grondwettelijk vraagstuk* (1968); - H.J. Elias, *Vijfentwintig jaar Vlaamse Beweging 1914-1939, III-IV* (1969); - A.W. Willemssen, *Het Vlaams-nationalisme. De geschiedenis van de jaren 1914-1940* (1969, tweede uitgave); - M. van de Voorde, *Het politieke opinieweekblad De Linie (1948-1964)* (licentiaatsverhandeling Rijksuniv. Gent, 1970); - K. Rouvroy, *Het Verdinaso* (seminarioefening, Vrije Univ. Brussel, 1969-'70).

ERIK VANDEWALLE